ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі ўніверсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ, ПРАФКОМА І МЯСЦКОМА ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 29 (124) | Субота, 7 кастрычніка 1972 г. | Год выдання 4-ты | Цана 2 кап.

ТВАЯ ДРУГАЯ ПРАФЕСІЯ

Першакурснік! Вось і збылася твая мара — ты студэнт Гомельскага дзяржаўнага універсітэта. Хутка прабягуць 5 гадоў напружнай вучобы — і ты станеш спецыялістам высокай кваліфікацыі: фізікам і матэматыкам, гісторыкам і філолагам, эканамістам і геолагам, біёлагам і выкладчыкам фізічнай культуры.

Але дрэнны той спецыяліст, які ведае толькі сваю галіну, з'яўляецца абмежаваным толькі сваёй прафесіяй. Для чалавека сённяшняга, а тым больш заўтрашняга дня неабходна быць знаўцам і арганізатарам грамадскага жыцця калектыву. Вельмі добра, калі малады інжынер, настаўнік, урач можа выдатна арганізаваць, але і сам прыняць актыўны ўдзел у гуртках мастацкай самадзейнасці, быць першым на бегавой дарожцы, у сектары для скачкоў, выступіць з цікавай лекцыяй перад аўдыторыяй на актуальныя грамадска-палітычныя тэмы.

Каб стаць менавіта такім шырока адукаваным спецыялістам, у нас, ва універсітэце, ёсць усе ўмовы. З 1 кастрычніка пачаў працаваць універсітэт грамадскіх прафесій, які дае магчымасць пашырыць свой кругагляд і ўдасканаліць майстэрства ў розных галінах грамадскай дзейнасці. На яго аддзяленнях працуюць школа маладога лектара, клуб мастацкай самадзейнасці, секцыі па падрыхтоўцы спартыўных суддзяў і інструктараў па спорту, секцыі па ваенна-тэхнічных відах спорту, дружына па ахове прыроды, студыя выяўленчага мастацтва.

У школе маладога лектара ты зможаш удасканаліць сваё лектарскае майстэрства ў адной з 4 секцый: грамадска-палітычнай, эканамічнай, атэістычнай і секцыі прыродазнаўчых навук. У час навучання слухачы будуць выступаць перад рабочымі прадпрыемстваў, калгаснікамі з сваімі лекцыямі. Выпускнікі атрымліваюць пасведчанне і працягваюць свой лектарскі шлях пры гарадскім таварыстве ведаў.

Калі ты абярэш мастацкую самадзейнасць — клуб яе дапаможа табе стаць акцёрам тэатра мініяцюр, удзельнікам танцавальнага калектыву, хору, эстраднага і духавога аркестраў, вакальнай групы і вакальна-інструментальнага ансамбля. Хоць клуб мастацкай самадзейнасці параўнальна малады, але ёсць ужо і поспехі. Так, вакальна-інструментальны ансамбль «Радзімічы» і танцавальны калектыў сталі дыпламантамі Усесаюзнай універсіяды «Харкаў-72».

Па ваенна-тэхнічных відах спорту ты зможаш займацца ў парашутнай, радыё, секцыях марскога шматбор'я, падводнага плавання, стралковай і мотагуртку.

Калі ты выбраў сабе другую прафесію, то, калі ласка, да нас, ва універсітэт грамадскіх прафесій. Заявы прымаюцца ў камітэце камсамола.

КАМІТЭТ ЛКСМБ.

У КАМІТЭЦЕ ЛКСМБ

2 кастрычніка адбылося пасяджэнне камітэта камсамола нашага універсітэта. На ім разгледжана арганізацыйнае пытанне.

Па прапанове першага сакратара Чыгуначнага РК ЛКСМБ тав. П. А. Санковіча на пасаду сакратара камітэта камсамола універсітэта была выбрана Тамара Іванаўна ІЛЬЯНКОВА.

Намеснікамі сакратара камітэта камсамола абраны: па ідэалагічнай рабоце Яніна Аляксандраўна ЛЯЛЬКОВА, па навуковай рабоце Яўгеній Мікалаевіч БАБІЧАЎ.

З ПЕСНЯЙ ПРАЦА СПОРЫЦЦА

У нашым калгасе «Рассвет» на ўборцы бульбы працавалі студэнты ГДУ. І добра сябе зарэкамендавалі — штодзённыя заданні рабяты выконвалі на 108-110 працэнтаў.

Але не толькі ўдарнай працай пакінулі аб сабе памяць юнакі і дзяўчаты ў сельскіх працаўнікоў. Надыходзіў вечар — і іх звонкія галасы гучалі са сцэны клуба — студэнты выконвалі песні, вершы, жарты. Доўга апладыравалі калгаснікі выканаўчаму майстэрству П. Гаевай, Т. Гармаш, Т. Тучынскай, В. Ермалаевай і іншых.

З песняй спорылася праца ў рабят.

І. ЖЛОБА,
загадчык Высокаўскага сельскага клуба
Кармянскага раёна.

Кожную раніцу да універсітэцкіх карпусоў спяшаецца студэнцкая моладзь. У адной плыні крочаць і ўчарашні школьнік, і ветэран-пяцікурснік.

З адным імкненнем ідуць яны ў аўдыторыі — атрымаць новыя веды.

НА ЗДЫМКУ: перад пачаткам заняткаў у галоўным корпусе універсітэта.

ДНІ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ НА УКРАІНЕ

НА ЗЯМЛІ КАБЗАРОВАЙ

Кажуць, што дружба не мае межаў, што сэрцы людскія здольныя любіць не толькі сваю зямлю, на якой нарадзіўся, але і зямлю сяброў, дзе ўсё становіцца родным і блізкім. Такой зямлёй была для нас братняя Украіна, дзе цэлы тыдзень, з 25 па 30 верасня, праходзілі дні беларускай літаратуры. У гэтым свяце нашай літаратуры разам з мінскімі паэтамі Станіславам Шушкевічам, Рыгорам Няхаем, Казімірам Камейшам і Хведарам Чэрняй давялося прымаць удзел і мне.

Успамінаючы кожны дзень знаходжання на зямлі суседзяў, зноў і зноў нібы вяртаешся да гасцінных і шчодрых братоў-украінцаў...

Чарнігаў сустрэў абдымкамі, усмешкамі соцень вачэй і духмяным, вялізным караваем на вышываным ручніку. Пасля прыёму ў абласным камітэце партыі пачалося наша знаёмства з горадам. Чарнігаў — адзін са старажытнейшых гарадоў славянства, багаты сваім мінулым і сённяшнім. На плошчах і вуліцах шмат помнікаў старажытнасці, з вялікай любоўю гараджане ўшаноўваюць памяць аб загінуўшых у барацьбе за Савецкую ўладу ў гады грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў. Ва ўсім гэтым давялося пераканацца ўваччавідкі. Адначасова са знаёмствам з горадам былі і выступленні на прадпрыемствах.

Два дні — нядзеля і панядзелак — прайшлі ў Чарнігаве, астатнія — у вобласці.

Для таго, каб як мага больш людзей маглі ўбачыць літаратараў з Беларусі, пачуць іх жывое слова, былі створаны тры брыгады, распрацаваны адпаведныя маршруты па вобласці. Разам з беларускімі пісьменнікамі ў гэтых выступленнях перад працоўнымі Чарнігаўшчыны прымалі ўдзел і ўкраінскія літаратары Леанід Горлач, Алесь Жолдак, Раман Іванійчук, Станіслаў Рэп'ях.

Маршрут нашай брыгады быў наступны: Чарнігаў — Нежын — Ічня — Прылукі — Срыбне — Чарнігаў. Мы выехалі ўчатырох: Рыгор Няхай, Леанід Горлач, Станіслаў Рэп'ях і я. Адразу ж за горадам пачаліся шырокія палі, багатыя паўночныя чарназёмы Украіны. Наш сябра — чарнігаўскі паэт Станіслаў Рэп'ях — быў сапраўднай «дарожнай энцыклапедыяй». На ўсім шляху ён расказваў аб славутых людзях, якія нарадзіліся ў той альбо іншай праезджай вёсачцы.

(Заканчэнне на стар. 2)

ПАЛАЖЭННЕ

АБ АГЛЯДЗЕ-КОНКУРСЕ КАФЕДР І ФАКУЛЬТЭТАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА НА ЛЕПШУЮ АРГАНІЗАЦЫЮ НДРС, ПРЫСВЕЧАНЫМ 50-ГОДДЗЮ ЎТВАРЭННЯ СССР

ЗАДАЧЫ АГЛЯДУ-КОНКУРСУ

Агляд-конкурс заклікан значна інтэнсіфікаваць усю арганізацыйна-масавую і метадычную работу па далейшаму развіццю НДРС, забяспечыць планамернае развіццё ўсіх форм і напрамкаў навуковай і тэхнічнай творчасці студэнтаў з улікам профіля кафедр і факультэтаў, пошук новых форм, шырокае прыцягненне да кіраўніцтва і арганізацыі НДРС навукова-педагагічных работнікаў.

Агляд-конкурс павінен садзейнічаць папулярызацыі вопыту арганізацыйна-масавай метадычнай работы лепшых кафедр і факультэтаў, камсамольскіх і прафсаюзных арганізацый і саветаў па навуковай рабоце студэнтаў, выяўленню, аналізу і распаўсюджванню новых эфектыўных метадаў і форм арганізацыі НДРС.

УМОВЫ ПРАВЯДЗЕННЯ АГЛЯДУ-КОНКУРСУ

Падвядзенне вынікаў агляду-конкурсу на лепшую арганізацыю НДРС праводзіцца на аснове аналізу вынікаў работы кафедр і факультэтаў па развіццю важнейшых форм і метадаў масавага ўцягнення студэнтаў у навукова-даследчую работу (анкета паказчыкаў сапраўднага агляду-конкурсу падаецца).

Вызначаючымі пры гэтым вынікамі з'яўляюцца змяненні паказчыкаў агляду-конкурсу за перыяд з 1 студзеня 1972 года па 1 студзеня 1973 года.

Пры гэтым асабліва ўлічваюцца: масавасць удзелу студэнтаў у навуковай рабоце кафедр, эфектыўнасць і рэзультатыўнасць НДРС, удзел студэнтаў у выкананні гаспдагаворнай тэматыкі.

ПАРАДАК ПРАВЯДЗЕННЯ АГЛЯДУ-КОНКУРСУ

На даным этапе на факультэтах праводзяцца агляды-конкурсы кафедр на лепшую арганізацыю навукова-даследчай работы студэнтаў. Арганізуюцца студэнцкія канферэнцыі, алімпіяды, віктарыны, выстаўкі, навуковыя семінары, якія садзейнічаюць актывізацыі ўсіх форм навукова-даследчай работы студэнтаў.

Для правядзення факультэцкіх аглядаў ствараецца аргкамітэт факультэта ў саставе прадстаўніка дэканата, партбюро, камсамольскага бюро, прафбюро, вядучых прафесараў і выкладчыкаў, студэнцкага навуковага таварыства. Аргкамітэт зацвярджаецца дэканам факультэта.

Па заканчэнні агляду - конкурсу на расшыраным пасяджэнні савета факультэта аналізуюцца вынікі факультэцкага агляду, адзначаюцца пераможцы, зацвярджаюць мерапрыемствы па далейшаму развіццю НДРС на факультэце. Ход конкурсу на факультэтах павінен шырока асвятляцца ў газеце «Гомельскі універсітэт» і насценных газетах.

Аргкамітэты факультэтаў прадстаўляюць да 10 студзеня матэрыялы па выніках агляду-конкурсу па прыкладаемай форме ў аргкамітэт універсітэцкага агляду- конкурсу.

Для падвядзення вынікаў універсітэцкага агляду-конкурсу ствараецца аргкамітэт універсітэта ў саставе прадстаўнікоў рэктарата, парткома, камітэта камсамола, прафкома і СНТ. Аргкамітэт зацвярджаецца загадам рэктара.

Вынікі агляду-конкурсу разглядаюцца на расшыраным пасяджэнні Вучонага Савета універсітэта і адзначаюцца пераможцы конкурсу (кафедры, факультэты), намячаюцца канкрэтныя мерапрыемствы па далейшаму развіццю НДРС на факультэтах і кафедрах.

Матэрыялы па выніках універсітэцкага агляду - конкурсу прадстаўляюцца ў аргкамітэт Усесаюзнага агляду-конкурсу да 1 лютага 1973 года.

УЗНАГАРОДЖАННЕ ПЕРАМОЖЦАЎ

У мэтах заахвочвання кафедр, факультэтаў, камсамольскіх арганізацый, студэнцкіх навуковых таварыстваў, а таксама студэнтаў і выкладчыкаў — актыўных арганізатараў навуковай работы студэнтаў устанаўліваюцца наступныя ўзнагароды і заахвочванні:

1. Пераходны Чырвоны сцяг лепшаму факультэту, вымпел — лепшай кафедры па арганізацыі НДРС.

2. Ганаровыя дыпломы рэктарата і камітэта камсамола лепшым навуковым студэнцкім гурткам.

3. Студэнты і выкладчыкі — актыўныя арганізатары НДРС узнагароджваюцца граматамі рэктарата і камітэта камсамола па прадстаўленню аргкамітэтаў факультэцкіх аглядаў-конкурсаў.

ПАКАЗЧЫКІ НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

I. АРГАНІЗАЦЫЯ І КІРАЎНІЦТВА НДРС

1. Колькасць навукова-педагагічных супрацоўнікаў кафедры (факультэта), ажыццяўляючых кіраўніцтва навуковай работай студэнтаў, у працэнтах да агульнай колькасці навукова-педагагічных супрацоўнікаў кафедры (факультэта).

2. Колькасць кіраўнікоў навукова-даследчай работы студэнтаў з ступенямі і званнямі ў працэнтах да агульнай колькасці кіраўнікоў НДРС на кафедры (факультэце).

3. Колькасць кафедр і навуковых падраздзяленняў факультэта (праблемныя, навуковыя лабараторыі, вылічальныя цэнтры і г. д.), пры якіх функцыянуюць студэнцкія навуковыя аб'яднанні, у працэнтах да агульнай колькасці кафедр і навуковых падраздзяленняў факультэта.

4. Колькасць гаспдагаворных і дзяржбюджэтных тэм, да распрацоўкі якіх прыцягнуты студэнты, у працэнтах да агульнай колькасці тэм, выконваемых на факультэце (кафедры).

5. Колькасць студэнтаў, што ўдзельнічаюць у навуковай рабоце, у працэнтах да агульнай колькасці студэнтаў дзённай формы навучання на факультэце (кафедры).

6. Колькасць студэнтаў I—III курсаў, што ўдзельнічаюць у навуковай рабоце, у працэнтах да агульнай колькасці ўдзельнічаючых у НДРС.

7. Колькасць студэнтаў у студэнцкіх канструктарскіх, тэхналагічных, перакладчыцкіх бюро, вылічальных цэнтрах у працэнтах да агульнай колькасці ўдзельнічаючых у НДРС на факультэтах (кафедрах).

II. ВЫНІКІ НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

8. Колькасць укаранёных або прынятых да ўкаранення работ, у выкананні якіх прымалі ўдзел студэнты, у працэнтах да агульнай колькасці ўкараненых або прынятых да ўкаранення работ факультэта (кафедры).

9. Колькасць патэнтаў, аўтарскіх пасведчанняў, атрыманых студэнтамі або ў сааўтарстве з студэнтамі, а таксама пададзеных заявак.

10. Колькасць работ, апублікаваных у друку студэнтамі або ў сааўтарстве з студэнтамі.

11. Колькасць дакладаў, прадстаўленых на навуковыя канферэнцыі студэнтамі або ў сааўтарстве з студэнтамі.

12. Колькасць студэнтаў, адзначаных медалямі, дыпломамі, прэміямі, падзякамі на конкурсах і выстаўках студэнцкіх работ горада, зоны, рэспублікі.

13. Колькасць работ, прадстаўленых на універсітэцкі. Рэспубліканскі і Усесаюзны конкурсы і іх ацэнка.

14. Колькасць дакладаў і лекцый, прачытаных студэнтамі ў парадку прапаганды навукова-тэхнічных ведаў сярод насельніцтва і моладзі.

III. ВУЧЭБНЫ ПРАЦЭС

15. Колькасць выпускаемых кафедр на факультэце, якія маюць вучэбныя планы са спецыяльна адведзеным часам на НДРС у працэнтах да агульнай колькасці кафедр.

16. Колькасць дыпломных работ і праектаў, рэкамендаваных ДЭК да ўкаранення.

17. Колькасць праведзеных на факультэце (кафедры) студэнцкіх алімпіяд, віктарын, па прадметах, конкурсаў вучэбных праектаў.

18. Колькасць студэнтаў, атрымаўшых дыпломы з адзнакай, у працэнтах да агульнай колькасці выпускнікоў усіх форм навучання.

19. Колькасць лабараторных установак, макетаў і прыбораў выкарыстоўваемых у вучэбным працэсе, створаных у выніку навуковай работы студэнтаў.

Заўвага: Даныя для падвядзення вынікаў агляду-конкурсу прадстаўляюцца кафедрамі шляхам запаўнення інфармацыйных анкет, накіроўваемых кафедрам аргкамітэтам універсітэта.

АРГКАМІТЭТ

для правядзення агляду-конкурсу кафедр і факультэтаў Гомельскага дзяржаўнага універсітэта па арганізацыі навукова-даследчай работы студэнтаў

1. **Белы У. А.** — рэктар універсітэта, акадэмік АН БССР (старшыня).
2. **Навучыцель М. В.** — прарэктар па навуковай рабоце, прафесар (намеснік старшыні).
3. **Казлоў У. В.** — сакратар парткома.
4. **Калугін А. С.** — навуковы кіраўнік СНТ, доктар медыцынскіх навук.
5. **Кіеня А. І.** — старшыня савета СНТ, дацэнт;
6. **Бабічаў Я. М.** — намеснік сакратара камітэта камсамола.
7. **Байда М. Л.** — старшыня прафкома.
8. **Харытановіч Ф. М.** — в. а. дэкана біёлага-глебавага факультэта, прафесар.
9. **Юшчанка А. А.** — дэкан механіка-матэматычнага факультэта, в. а. дацэнта.
10. **Трацэўскі І. П.** — дэкан эканамічнага факультэта, дацэнт.
11. **Сямікоп А. Ф.** — дэкан факультэта фізічнага выхавання, дацэнт.
12. **Балакін В. А.** — дэкан фізічнага факультэта, дацэнт.

14. **Язэпава Т. І.** — дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта,

14. **Хадакоўскі Ю. Ф.** — дэкан геалагічнага факультэта, дацэнт.

15. **Сідараў У. С.** — загадчык кафедры філасофіі, дацэнт.
16. **Мяшчэрскі А. П.** — загадчык кафедры гісторыі КПСС і навуковага камунізму, дацэнт.
17. **Маёраў М. М.** — загадчык кафедры палітэканоміі, дацэнт.
18. **Еўдакіменка Г. С.** — загадчык кафедры гісторыі народаў СССР і ўсеагульнай гісторыі, дацэнт.
19. **Воінаў М. М.** — рэдактар газеты «Гомельскі універсітэт».
20. **Епіхава М. В.** — сакратар НДСа.

НА ЗЯМЛІ КАБЗАРОВАЙ

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1).

мястэчку, горадзе. Зямля суседзяў багатая вякамі не толькі хлебам і да хлеба, але і песнямі. Дарэчы, на сённяшні дзень на Украіне запісана ўжо больш 200 тысяч песень. Ледзь не ў кожнай вёсцы Чарнігаўшчыны нарадзіліся вядомыя зараз на Украіне і далёка за яе межамі паэты і празаікі, кампазітары і мастакі, скульптары і вучоныя...

Першым прыпынкам пасля Чарнігава быў горад Нежын. Тут мы наведалі педагагічны інстытут, дзе некалі вучыліся сыны ўкраінскага, рускага і беларускага народаў. На фасадзе галоўнага корпуса інстытута ёсць мемарыяльныя дошкі М. В. Гогалю і Ф. К. Багушэвічу. У сценах колішняга ліцэя займаліся беларускі паэт Янка Журба і вядомы акадэмік Я. Ф. Карскі, аўтар мнагатомнага твора «Беларусы».

У Нежыне мы бачылі шмат цікавага. Напрыклад, цудоўны помнік Гогалю, які быў адкрыты ў канцы мінулага стагоддзя. Гэта быў першы помнік пісьменніку. Пасля невялікага знаёмства з мясцінамі горада адбылося выступленне на заводзе сельскагаспадарчых машын. З вялікай цікавасцю і ўвагай слухалі рабочыя беларускую і ўкраінскую паэзію, прасілі чытаць яшчэ і яшчэ...

Наступным на нашым шляху быў Ічнянскі раён. Як і ўсюды, тут нас сустрэлі традыцыйным караваем і кветкамі. У райкоме партыі расказалі аб дасягненнях працаўнікоў раёна, аб цікавай, багатай гісторыі края, яго людзях. У многіх тутэйшых мясцінах некалі любіў бываць вялікі кабзар Украінскага народа Тарас Рыгоравіч Шаўчэнка. Мясцовыя жыхары свята перадаюць з пакалення ў пакаленне памяць аб гэтым.

Разам з загадчыкам райаддзела культуры Марыяй Уласаўнай Піліпенка мы аб'ехалі ледзь не ўвесь раён, выступалі перад хлебаробамі многіх гаспадарак. Тут мы яшчэ раз пераканаліся ў тым, як людзі любяць паэзію, літаратуру, і не толькі сваю, украінскую, але і нашу. З незвычайнай увагай слухалі мясцовыя жыхары вершы і гумарэскі, словы ўдзячнасці і дружбы паэтаў дзвюх рэспублік.

Незабыўнымі ў памяці засталіся сустрэчы з працаўнікамі Прылуцкага і Срыбнянскага раёнаў. У Прылуках адбыліся літаратурныя выступленні перад навучэнцамі педагагічнага тэхнікума імя Івана Франко і рабочымі завода пластмас, перад хлебаробамі саўгаса імя Леніна. Між іншым, Прылуцкі раён Чарнігаўшчыны і Рэчыцкі Гомельскай вобласці падтрымліваюць між сабой цесную сувязь.

У вёсцы Дзегцяры Срыбнянскага раёна мы былі гасцямі на ткацкай фабрыцы, дзе ўбачылі надзвычайнай прыгажосці майстэрства рук людскіх: кілімы, шырокія дываны, палотны і шмат іншых вырабаў ткацтва.

Увечары, у гарадскім пасёлку Срыбне, у Доме культуры, сабраліся людзі розных прафесій. Шчырая размова адбылася між імі і літаратарамі. Першы сакратар мясцовага райкома партыі Іван Васільевіч Васіленка, загадчык аддзела культуры Анатоль Міхайлавіч Чміль і старшыня калгаса імя Калініна Міхаіл Рыгоравіч Крывавец расказалі аб поспехах сваіх землякоў, падзяліліся думкамі аб нашых агульных справах.

Пад уражаннем сапраўднага і блізкага знаёмства з Украінай, у мяне самі сабой узніклі радкі будучых паэтычных задум:

Сустрэла вербамі Ўкраіна
І дужым поціскам рукі,
вачамі карымі і сінімі,
як паміж вербамі ставкі.
Ты мне адкрылася, як казка,
Сваёй быліннай шырынёй,
сваёю шчодрасцю і ласкай,
І непадробнай цеплынёй.
Зямной душы святыя сховы
ты расчыніла ўсе да дна,
каб каляровасць слоў і сёлаў
плыла ў душу маю штодня.
Мяне твае гайдалі ветры,
бы крылы даўніх ветракоў,
твае захмельвала паветра,
і сагравалі песні кроў.
Твае бязмежжа век
не змерыць,
не абыйсці тваіх шляхоў,
дзе кабзарамі сталі вербы
на скрыжаванні ўсіх вякоў...
Няхай цвітуць твае нябёсы,
Крыніцы б'юць жывой
вадой...
Тваім я кланяюся лёсу,
Душы няскоранай тваёй.

Вялікім паэтычным вечарам у Чарнігаве закончыўся тыдзень беларускай літаратуры. Багатыя ўспаміны засталіся ў кожнага ўдзельніка гэтых літаратурных святаў.

В. ЯРАЦ,
аспірант кафедры беларускай літаратуры.

У СУЗОР'І БРАТНІХ РЭСПУБЛІК

Літоўская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка

«Канцэнтрацыя матэрыяльных сродкаў і намаганняў, бескарыслівая ўзаемная дапамога савецкіх народаў дазволілі стварыць ва ўсіх рэспубліках высокаразвітую прамысловасць і буйную механізаваную сельскую гаспадарку».

(З пастановы ЦК КПСС «Аб падрыхтоўцы да 50-годдзя ўтварэння СССР»).

Літоўскаму народу не суджана было прайсці ў сям'і народаў-братоў увесь 50-гадовы шлях стваральнай працы і перамог. Савецкая ўлада была абвешчана ў рэспубліцы ў 1918—1919 гг. Але мясцовай контррэвалюцыі з дапамогай імперыялістаў Захаду ўдалося патапіць у крыві ўладу рабочых і сялян. Больш дваццаці год працягвалася засілле рэакцыі. Аднак ёй не ўдалося зламіць рэвалюцыйны дух працоўнага народа. Пад кіраўніцтвам загартаванай у баях Кампартыі Літвы ён дабіўся ў 1940 годзе ажыццяўлення сваёй мары—жыць дастойным жыццём, ісці па шляху свабоды і прагрэсу.

Суровай праверкай былі гады Вялікай Айчыннай вайны. У радах Савецкай Арміі і ў партызанскіх атрадах змагаліся многія тысячы літоўцаў. Разам з іншымі савецкімі народамі яны радасна святкавалі Дзень Перамогі над гітлераўскай Германіяй.

У пасляваенныя гады ў Савецкай Літве была створана магутная будаўнічая база. Узніклі новыя галіны прамысловасці. Нязмерна павысіўся жыццёвы ўзровень народа.

Нацыянальны даход рэспублікі ў мінулым годзе склаў амаль 4,5 млрд. рублёў. Тры чвэрці яго выдзелена на спажыванне. У сувязі з ростам пакупніцкай здольнасці насельніцтва рэзка вырасла сфера абслугоўвання, асабліва гандаль і служба быту.

Дзе аграрная Літва ўзяла б абсталяванне для двухсот буйных прамысловых прадпрыемстваў, якія ўзведзены ў пасляваенныя гады? Вось, напрыклад, адно з іх—Літоўская ДРЭС, якая адыграла выключную ролю ў электрыфікацыі народнай гаспадаркі. На гэту электрастанцыю, пакуль яна будавалася, працавалі сотні прадпрыемстваў амаль усіх саюзных рэспублік. Хімічная прамысловасць Літвы аснашчана абсталяваннем, атрыманым з Масквы, Ленінграда, Кіева, Ерэвана; буйнейшы ў Літве Алітускі баваўняны камбінат атрымаў машыны з РСФСР, Узбекістана і Таджыкістана. У Каўнасе выдатна зарэкамендавалі сябе машыны для прадзення дыацэтатнага шоўку з Пскова...

У сваю чаргу Літва адпраўляе ў братнія рэспублікі складаныя станкі і прыборы, веласіпеды і штучнае валакно, тканіны, трыкатаж і швейныя вырабы, мясныя і малочныя прадукты, рыбу.

Сталіца Літоўскай ССР — Вільнюс. Вуліца Караліса Пажэла.

«Нібы галіны магутнага дрэва»...

У Акадэміі навук Літоўскай ССР — сорак чатыры акадэмікі і члены-карэспандэнты. Прэзідэнт Акадэміі навук Ю. Ю. Матуліс у гутарцы з карэспандэнтам ТАСС адзначыў, што пераважная большасць з іх — выхаванцы савецкай школы.

— За 26 пасляваенных год, — працягваў вучоны,— нам удалося разгарнуць глыбокія даследаванні, стварыць арыгінальныя навуковыя школы. Літоўскія вучоныя ніколі не забываюць, што гэта стала магчымым толькі дзякуючы творчаму ўзаемадзеянню з навуковымі ўстановамі ўсёй краіны і перш за ўсё з інстытутамі Акадэміі навук СССР.

Ю. Ю. Матуліс з'яўляецца адным з буйнейшых у свеце спецыялістаў па электрахіміі. Неаднаразова ўзначальваў ён савецкія дэлегацыі на міжнародных кангрэсах. Ён захоплена расказвае аб тым, як вучоныя Савецкай Літвы імкнуцца ўнесці свой уклад у развіццё навукова-тэхнічнай рэвалюцыі. Напрыклад, моцная група літоўскіх вучоных-кібернетыкаў, якія працуюць у цесным кантакце са сваімі калегамі з Расійскай Федэрацыі, Украіны і Грузіі, даследвае праблемы апазнапня гукавых сігналаў. Ёсць надзея, што ў бліжэйшы час будуць створаны электронна-вылічальныя машыны, здольныя выконваць галасавыя каманды чалавека.

— Найшырэйшыя магчымасці адкрыліся перад Літвой у сям'і братніх рэспублік,—гаворыць у заключэнне Ю. Ю. Матуліс.—Усе нашы народы—нібы галіны аднаго магутнага дрэва. Імя гэтаму волату—СССР.

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ

Літоўская ССР займае плошчу 65,2 тыс. квадратных кіламетраў. Насельніцтва рэспублікі —3.200 тысяч чалавек.

●

Аб'ём прамысловай прадукцыі рэспублікі ў 34 разы перавышае ўзровень 1940 года. Выпрацоўка электраэнергіі за гады Савецкай улады павялічылася больш чым у 90 разоў.

●

У рэспубліцы ствараецца яшчэ адна галіна — нафтаперапрацоўчая. У канцы пяцігодкі павінна ўвайсці ў строй першая чарга завода ў Мажэйкяй, які будзе працаваць на паступаючай па трубаправоду сыравіне.

●

За бягучую пяцігодку ў рэспубліцы будзе асушана яшчэ 750 тыс. гектараў пераўвільготненых і забалочаных зямель.

●

У параўнанні з 1940 годам у Літоўскай ССР амаль у 4 разы вырас гадавы тыраж кніг. Газет стала больш у 16 разоў.

●

У мінулым годзе ў Літоўскай ССР на кожных 100 гектарах сельскагаспадарчых угоддзяў было атрымана па 156 цэнтнераў мяса ў жывой вазе і па 714 цэнтнераў малака. Нягледзячы на вельмі неспрыяльныя ўмовы надвор'я ў 1971 годзе, атрымана збожжавых з гектара па 24,6 цэнтнера на круг.

●

У народнай гаспадарцы рэспублікі працуе каля 210 тысяч спецыялістаў вышэйшай і сярэдняй кваліфікацыі.

ПЕРАЎТВОРАНАЯ ЗЯМЛЯ

Правіцелі буржуазнай Літвы хваліліся, што ў распараджэнні памешчыкаў і кулакоў знаходзіцца каля 400 трактараў. Цяпер «жалезных коней» у рэспубліцы ў сто разоў больш, а ў бягучым пяцігоддзі іх колькасць павялічыцца яшчэ на 27.500.

Літву іншы раз называюць краем тысячы азёр. Але за гэтым гучным імем хаваецца і іншае: больш 40 працэнтаў зямель у рэспубліцы залішне вільготныя і балоцістыя. На працягу вякоў сяляне вялі ўпартую барацьбу з балотамі. Вось чаму ў гады Савецкай улады быў разгорнут шырокі фронт меліярацыйных работ. Сельская гаспадарка Літвы ўжо атрымала 1,3 мільёна гектараў спрыяльных для выкарыстання зямель, і барацьба за ворыўныя землі працягваецца з неаслабнай сілай.

Вялікая ўвага ў рэспубліцы ўдзяляецца перабудове атрыманага ў спадчыну ад буржуазнага ладу хутарскога рассялення сельскіх жыхароў. Гэта сістэма супярэчыць прынцыпам вядзення буйной сацыялістычнай гаспадаркі, перашкаджае стварэнню сучасных умоў для працы, быту і адпачынку сельскіх працаўнікоў. Цяпер на змену раскіданым хутарам прыходзяць добраўпарадкаваныя пасёлкі калгасаў і саўгасаў. Архітэктары рэспублікі шмат робяць, каб літоўскую зямлю ўпрыгожылі населеныя пункты, дастойныя нашага сацыялістычнага сёння і камуністычнага заўтра. Не выпадкова, што ў мінулым годзе аўтары праекта і будаўнікі пасёлка Дайнава былі ўдастоены Дзяржаўнай прэміі СССР.

Вялікія задачы трэба вырашаць калгаснікам і рабочым саўгасаў Літоўскай ССР у бягучай пяцігодцы. Яны намецілі давесці ў 1975 годзе ўраджайнасць збожжавых культур да 30 цэнтнераў з гектара, а сярэдні надой малака з адной каровы да 3.300—3.500 кілаграмаў. Намячаецца таксама значнае развіццё кармавой базы жывёлагадоўлі.

На Каўнаскім радыёзаводзе вялікім аўтарытэтам у моладзі карыстаецца мантажніца цэха дробных серый Герой Сацыялістычнай Працы камуністка Генавайтэ Пушынскайтэ. Кадравая работніца пастаянна імкнецца перадаваць свой багаты вытворчы вопыт маладым работнікам вытворчасці.

Вытворчую дзейнасць Пушынскайтэ паспяхова спалучае з грамадскай работай. Яна — член парткома завода і дэпутат Каўнаскага гарсавета.

На здымку: Г. Пушынскайтэ (другая злева) паказвае прыёмы работы маладым работніцам В. Залецкітэ, Р. Янкаўскайтэ і Э. Радзевічутэ.

Здымкі фотахронікі ТАСС.

ПА ЗАКОНУ ДРУЖБЫ

Партыю агрэгатаў для прыгатавання вітамінная травяной мукі адправіла ў Паўночна-Асецінскую АССР вільнюская фірма «Нерыс». Гэты заказ каўказскіх сяброў літоўскія машынабудаўнікі выканалі датэрмінова.

Фірма «Нерыс» забяспечвае ўсе братнія рэспублікі высокапрадукцыйнымі агрэгатамі.

На ўскраіне маладога літоўскага горада Электранай узняліся высока ў неба трубы Літоўскай ДРЭС імя У. І. Леніна. Яна забяспечвае многія прамысловыя прадпрыемствы рэспублікі, гарады і сельскую мясцовасць дзяшовай электраэнергіяй.

Цяпер на ДРЭС поўным ходам ідзе мантаж апошняга, восьмага энергаблоку, магутнасцю 300 тысяч кілават. Па-ўдарнаму працуюць тут рабочыя многіх нацыянальнасцей краіны. Апошні энергаблок яны абавязаліся ўвесці ў строй дзеючых у бягучым годзе. Гэта іх падарунак слаўнаму юбілею — 50-годдзю ўтварэння СССР.

На здымку: будаўнікі станцыі ўдарнікі камуністычнай працы (злева направа) літовец І. М. Каўшас, рускі Н. М. Карчагін і літовец С. І. Юркявічус.

НОВЫ ЗНАЧОК «ЗА ВЫДАТНУЮ ВУЧОБУ»

У мэтах заахвочвання студэнтаў вышэйшых і навучэнцаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, што паказалі выдатныя веды і дабіліся поспехаў у грамадскай і навукова-даследчай рабоце, ЦК ВЛКСМ і Калегія Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР устанавілі значок «За выдатную вучобу».

Значкамі ЦК ВЛКСМ і Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР «За выдатную вучобу» узнагароджваюцца студэнты вышэйшых і навучэнцы сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў краіны, што паказалі па выніках вучэбнага года выдатныя веды і дабіліся поспехаў у навукова-даследчай і грамадскай рабоце.

Гашэнне аб узнагароджанні значком прымаецца саветам навучальнай установы (факультэта) і адпаведным камітэтам камсамола; пытанне аб узнагароджванні студэнтаў і навучэнцаў вячэрняй і завочнай форм навучання разглядаецца такім жа чынам па прапановах камітэтаў камсамола прадпрыемстваў, калгасаў, саўгасаў і ўстаноў.

Рашэнне аб узнагароджанні значком «За выдатную вучобу» заносіцца ў учотную картку члена ВЛКСМ апошняга. Яму ўручаецца пасведчанне.

Значкі «За выдатную вучобу» уручаюцца ўзнагароджаным ад імя ЦК ВЛКСМ і Міністэрства вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі СССР сакратарамі і членамі бюро райкомаў, гаркомаў, акружкомаў, абкомаў, крайкомаў камсамола, ЦК ЛКСМ саюзных рэспублік, рэктарамі, намеснікамі дырэктараў, сакратарамі камсамольскіх камітэтаў (бюро) навучальных устаноў ва ўрачыстай абстаноўцы.

14 кастрычніка ў нашай краіне і ва многіх краінах свету шырока адзначаецца Міжнародны дзень стандартызацыі.

Няма такой сферы дзейнасці, дзе можна было б абысціся без стандартызацыі. Сталь і тканіны, школьныя сшыткі і абутак, тэлевізары і станкі — на ўсё ёсць дзяржаўныя стандарты, выкананне якіх гарантуе бездакорную службу і высокую якасць вырабаў.

Партыя і ўрад надаюць важнае значэнне развіццю стандартызацыі ў нашай краіне. Звыш 17 тысяч ГОСТаў, а таксама некалькі дзесяткаў тысяч рэспубліканскіх і галіновых стандартаў рэгламентуюць выпуск усіх важнейшых відаў прадукцыі. У нас пастаянна стандартызуюцца новыя віды прадукцыі, планамерна пераглядаюцца і абнаўляюцца паказчыкі дзеючых стандартаў. Упершыню ў свеце распрацоўваюцца цэлыя комплексы, сістэмы ўзаемазвязаных паміж сабой стандартаў, пры дапамозе якіх эфектыўна вырашаюцца народнагаспадарчыя задачы.

Так, укараняемая цяпер Адзіная сістэма канструктарскай дакументацыі (ЕСКД), з ёй пачалі ўжо знаёміцца студэнты ВНУ краіны, дазваляе амаль на трэць знізіць распрацоўкі новых вырабаў, актыўна садзейнічае павышэнню якасці прадукцыі.

Значны эканамічны эфект прынясе распрацоўваемая ў цяперашні час Адзіная сістэма тэхналагічнай падрыхтоўкі вытворчасці (АСТПВ), якая рэзка скароціць тэрміны асваення новай тэхнікі.

Праграма па ўніфікацыі, ажыццяўляемая ў галіне машынабудавання, дазволіць перайсці да выпуску стандартных узаемазамяняемых вузлоў і дэталей машын у межах раду галін. Распрацоўкі ў галіне класіфікацыі і кадыравання тэхніка-эканамічнай інфармацыі забяспечаць адзіную «мову» для аўтаматызаваных сістэм кіравання (АСК) на ўсіх узроўнях прадпрыемства, галіны, народнай гаспадаркі ў цэлым.

Гэтыя сістэмы цесна звязаны і дапаўняюць адна другую. Яны цалкам ахопяць усе асноўныя этапы вытворчасці — ад рэалізацыі канструктарскай задумы да эксплуатацыі гатовага вырабу.

Роля стандартызацыі, аднак, не абмяжоўваецца вырашэннем чыста ўнутраных народнагаспадарчых праблем. Яна садзейнічае развіццю міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне навукі і тэхнікі, стварае спрыяльную глебу для ўстанаўлення знешнегандлёвых сувязей. Таму наша краіна прымае самы дзейсны ўдзел у рабоце міжнародных арганізацый па стандартызацыі.

Савецкі Саюз актыўна ўдзельнічае ў рабоце пастаяннай камісіі СЭУ па стандартызацыі. СССР — член Еўрапейскай арганізацыі па кантролю якасці (ЕАКЯ), Міжнароднай арганізацыі па стандартызацыі (ІСО), адной з самых буйных арганізацый, што распрацоўваюць міжнародныя стандарты. Гэта дзейнасць дазваляе атрымаць каштоўнейшую інфармацыю, якая плённа выкарыстоўваецца на ўсіх участках нашай народнай гаспадаркі.

Кола праблем, вырашаемых сёння з дапамогай стандартызацыі надзвычай абшырнае. Яно закранае сферы дзейнасці ўсіх без выключэння працаўнікоў, усіх спецыялістаў, якія, натуральна, павінны мець для гэтага адпаведную падрыхтоўку.

З сёлетняга, 1972—1973 навучальнага года да вывучэння курса стандартызацыі прыступілі студэнты ўсіх тэхнічных і эканамічных ВНУ краіны. Гэта, несумненна, плённа адаб'ецца на развіцці работ у гэтай галіне.

Адзначаючы важную ролю стандартызацыі Савет Міністраў СССР прыняў рашэнне аб правядзенні ў нашай краіне 14 кастрычніка 1972 года Міжнароднага дня стандартызацыі. Гэты дзень з'явіцца аглядам усіх дасягненняў і магчымасцей айчыннай стандартызацыі.

ПРЭС-ЦЭНТР. ДЗЯРЖСТАНДАРТУ СССР.

ДОБРЫ ПАМОЧНІК

Сучаснае пакаленне савецкіх людзей выхавана і выхоўваецца на нямеркнучых рэвалюцыйных традыцыях Камуністычнай партыі і народа, авеяных славай перамог, геранчных подзвігаў нашых доблесных Узброеных Сіл. Гэтыя традыцыі паказалі сваю вялікую сілу ў грозныя гады бітваў за гонар, свабоду і незалежнасць сацыялістычнай Радзімы і на мірнай камуністычнай будоўлі.

Аб гэтым важным участку работы нельга забываць. Камітэтам ДТСААФ пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый факультэтаў у цесным кантакце з прафсаюзнымі камсамольскімі арганізацыямі трэба пастаянна паляпшаць прапаганду гераічных традыцый партыі і народа, нашых Узброеных Сіл, слаўных працоўных спраў савецкіх людзей.

Для далейшага паляпшэння ваенна-патрыятычнай работы трэба шырока выкарыстаць усю мнагастайнасць форм і метадаў, у тым ліку і нашу ваенна-патрыятычную літаратуру і друк.

Багацейшы матэрыял беззапаветнага служэння сацыялістычнай Радзіме публікуецца ў газетах «Красная звезда» і «Советский патриот», у часопісах «Военные знания», «Крылья Родины» і інш.

Гэтыя газеты і часопісы з'яўляюцца добрай падмогай як для прафесарска-выкладчыцкага саставу, так і для студэнтаў у іх рабоце па патрыятычнаму выхаванню моладзі і школьнікаў і абаронна-масавай рабоце сярод насельніцтва на прадпрыемствах і ўстановах.

Таварышы студэнты, выкладчыкі, рабочыя і служачыя універсітэта! Актыўна ўключайцеся ў падпіску на ваенна-патрыятычныя газеты і часопісы!

П. ЖУКАЎ,
старшыня камітэта ДТСААФ ГДУ.

Нямнога часу засталося да наступлення спартыўнай зімы Канькабежцы універсітэта напружана рыхтуюцца да першых стартаў.

Наш фотакарэспандэнт Анатоль Рудчанка пабываў на чарговай трэніроўцы.

Уважліва слухае моладзь парады трэнера, старшага выкладчыка А. І. Грузінава (здымак уверсе).

Трэніроўка ў разгары (сярэдні здымак).

На спецыяльным станку элементы тэхнікі адпрацоўваюць В. Беламесны і В. Філін.

«ЗВЯЗДА»

орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў БССР

Выходзіць шэсць разоў у тыдзень на беларускай мове.

ЗАСНАВАНАЯ ў жніўні 1917 года вядомымі дзеячамі Камуністычнай партыі М. Фрунзе і А. Мясніковым, «Звязда» заўсёды была з народам — у пярэдадзень Вялікага Кастрычніка, у гады грамадзянскай вайны, першых пяцігодак, калектывізацыі сельскай гаспадаркі. У грозную часіну Вялікай Айчыннай вайны газета стала падпольшчыцай, а потым — партызанкай.

За вялікія заслугі ў мабілізацыі беларускага народа на барацьбу супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у перыяд Вялікай Айчыннай вайны «Звязда» узнагароджана ордэнам Айчыннай вайны першай ступені. За плённую работу па камуністычнаму выхаванню працоўных Беларусі, мабілізацыі іх на выкананне задач гаспадарчага і культурнага будаўніцтва газета атрымала другі ордэн — Працоўнага Чырвонага Сцяга.

Сёння «Звязда» імкнецца як мага лепш дапамагаць рабочым і калгаснікам, работнікам партыйных камітэтаў і дзяржаўных устаноў, інжынерам, спецыялістам сельскай гаспадаркі, настаўнікам і ўрачам, людзям розных прафесій выконваць іх службовыя і грамадскія абавязкі, весці выхаваўчую работу сярод моладзі.

«Звязда» шырока асвятляе тэорыю і практыку партыйнай і прафсаюзнай работы, вопыт наватараў вытворчасці, навукі, авангардную ролю камуністаў. Шмат увагі ўдзяляе эканамічнай дзейнасці прамысловых прадпрыемстваў, калгасаў, саўгасаў, развіццю навукова-тэхнічнага прагрэсу. Асобныя праблемы выносяцца на абмеркаванне чытачоў.

У «Афіцыйным аддзеле» «Звязды» друкуюцца паведамленні аб важнейшых пастановах ЦК КПБ, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў БССР.

Часта газета друкуе матэрыялы, прысвечаныя развіццю літаратуры і мастацтва, навукі, культурнай рабоце ў горадзе і вёсцы, разнастайную спартыўную інфармацыю.

«Звязда» шырока і разнастайна асвятляе ўсе актуальныя пытанні сучаснасці, міжнароднай і ўнутранай палітыкі Савецкага Саюза.

Выпісвайце, чытайце старэйшую рэспубліканскую газету «Звязда».

Падпіска прымаецца без абмежавання ў гарадах і сельскай мясцовасці.

Кошт падпіскі: на год — 6 руб., на 6 месяцаў — 3 руб.

ПАПРАЎКА

У мінулым нумары газеты ў матэрыяле «Вага дысертацыі» па віне рэдакцыі перабблытана некалькі радкоў.

Пачатак другой калонкі трэба чытаць: «...навукова-тэхнічныя вынікі». І далей як у тэксце.

Трэцяя калонка пачынаецца так «...натуральна, дастаўляе мала задавальнення — можаце сабе...» і далей як у тэксце.

Рэдакцыя просіць прабачэння ў чытачоў за пераблытаныя радкі.

Рэдактар М. ВОІНАЎ.

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

Праводзіцца падпіска на шматтыражную газету

«ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ»

Падпісная цана на навучальны год — 90 капеек.
Прымаецца толькі гадавая падпіска.
Падпіску сярод выкладчыкаў, рабочых і служачых універсітэта праводзяць упаўнаважаныя па падпісцы на перыядычны друк, у студэнцкіх групах — камсоргі. Атрыманыя ад падпісчыкаў грошы здаюцца ў касу універсітэта.
Таварышы студэнты, выкладчыкі, рабочыя і служачыя Гомельскага дзяржаўнага універсітэта! Выпісвайце і чытайце вашу газету!

АЭ 34084 «Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ, профкома и месткома Гомельского государственного университета (на белорусском языке). фабрыка «Палесдрук» Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР, Гомель, вул. Савецкая, 1. Адрэс рэдакцыі: Гомель, вул. Савецкая, 108. Зак. 5354.